

nedenstående udtalelse, som Finansministeriet skal henholde sig til.

»Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at der sigtes til reglerne om ministres strafferetlige ansvar.

Indledningsvis bemærkes, at Justitsministeriet ikke finder at burde udtale sig om, hvorvidt et statsligt aktieselskab retmæssigt vil kunne udøve »politiserende aktiviteter« som nævnt i spørgsmålet.

Justitsministeriet kan om ministres strafferetlige ansvar generelt udtale følgende:

1. Spørgsmålet om ministrenes retlige ansvar er reguleret i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed.

Loven omfatter efter § 1 ministrenes ansvar for deres embedsførelse. Herunder antages at falde ethvert forretningsområde, der ved lovgivningen mv. er henlagt til en minister, jf. Alf Ross, *Dansk Statsforfatningsret* (3. udg. ved Ole Espersen, 1980), side 446. Er der f.eks. ved lovgivning tillagt en minister beføjelse til at give et statsligt aktieselskab direktiver og instrukser, må ministeransvarlighedsloven antages at finde anvendelse på denne virksomhed. Et eksempel på dette er § 12, stk. 2, i lov nr. 380 af 10. juni 1987 om anlæg af fast forbindelse over Storebælt, se hertil Jens Peter Christensen, *Ministeransvar* (1997), side 247 f.

Hovedbestemmelsen om ministres strafferetlige ansvar findes i lovens § 5, stk. 1, der har følgende ordlyd:

»§ 5. En minister straffes, hvis han forsætligt eller af grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ham efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt, eller efter hans stillings beskaffenhed.«

En pligttilsidesættelse kan ske ikke blot ved aktive handlinger, men også ved passivt forhold, f.eks. ved undladelse af at føre tilsyn i tilfælde, hvor en sådan tilsynspligt påhviler ministeren.

Om bestemmelsens generelle indhold kan der bl.a. henvises til Rigsrettens dom af 22. juni 1995 i sagen mod forhenværende justitsminister Erik Ninn-Hansen (*Ugeskrift for Retsvæsen* 1995, side 672 ff.). I dommens præmisser hedder det bl.a. følgende:

»Gennem henvisningen til de pligter, der påhviler en minister efter lovgivningen eller stillingens beskaffenhed, får reglen karakter af en retlig standard, hvis forståelse i nogen grad afhænger af skønsmæssige vurderinger. Straf-

ansvar må forudsætte, at der er tale om overtrædelser, som alvorligt kan bebrejdes ministeren, og hvor en politisk reaktion må anses for at være utilstrækkelig, jf. herved bemærkningerne til lovforslagets § 4, nu lovens § 5 (*Folketingstidende* 1963-64, tillæg A, sp. 263). At et forhold er kritisabelt, indebærer således ikke i sig selv, at der foreligger en overtrædelse af ministeransvarlighedsloven. Fastlæggelse af grænsen mellem den blot kritisable adfærd og den strafbare adfærd kan være vanskelig at drage, og der kan være tale om en glidende overgang. Ved vurderingen af, om forholdet er så alvorligt, at grænsen er overskredet, må det tillægges betydning, om ministeren har forfulgt usaglige formål, ligesom forholdets tidsmæssige udstrækning og konsekvenser for de berørte selvsagt vil være af betydning.«

Bestemmelsen er endvidere bl.a. omtalt af Max Sørensen, *Statsforfatningsret* (2. udg. ved Peter Germer, 1973), side 143 f., Alf Ross, a.st., side 451 f., Peter Germer, *Statsforfatningsret* (2. udg., 1995), side 37 ff., og Henrik Zahle, *Dansk Forfatningsret 2* (2. udg., 1995), side 246 ff. Der kan desuden henvises til Jens Peter Christensen, a.st., side 357 ff.

2. Efter ministeransvarlighedslovens § 2 finder straffelovens almindelige del tilsvarende anvendelse. Det indebærer bl.a., at en minister ikke alene kan pådrage sig et strafferetligt ansvar for egne handlinger, men også for medvirken til handlinger foretaget af andre, jf. straffelovens § 23. Ministeransvarlighedslovens § 3 indeholder i den forbindelse en bestemmelse, der præciserer ministrenes strafferetlige ansvar for medvirken til underordnede lovertrædelser.

En minister ifalder på den anden side ikke et ubetinget strafferetligt ansvar for andres handlinger. Hvad f.eks. en underordnet i ministeriet eller en ansat i et statsligt aktieselskab har foretaget sig, uden at ministeren på nogen måde har medvirket til det, kan ikke pådrage ministeren et strafferetligt ansvar, jf. Max Sørensen, a.st., side 142.

3. Sammenfattende kan det anføres, at en minister kan pådrage sig et selvstændigt strafferetligt ansvar for sin embedsførelse i forhold til statslige aktieselskaber, hvis ministeren forsætligt eller af grov uagtsomhed f.eks. tilsidesætter de pligter, herunder tilsynspligter, der påhviler ham efter lovgivningen eller efter hans stillings beskaffenhed, jf. ministeransvarlighedslovens